

N:o 82.

Ank. till Riksd. kansli den 4 maj 1900, kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående upplåtelse af den kronan tillkommande jordegareandel i grufva samt tre i ämnet väckta motioner.

(I. A.)

Under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för den 19 januari innevarande år har Kongl. Maj:t i en samma dag till Riksdagen aflåten proposition (n:o 29) föreslagit Riksdagen att för tiden intill 1901 års lagtima riksdag medgifva, att Kongl. Maj:t måtte ega åt svenske män, i den ordning Kongl. Maj:t bestämde, mot årlig afgift och under de vilkor i öfrigt, Kongl. Maj:t faststälde, under en tid för hvarje gång af högst tjugu år upplåta begagnandet af den kronan tillkommande jordegareandel i grufva, med rätt derjemte för den, som erhållit upplåtelsen, att vid upplåtelsetidens utgång ega företräde till jordegareandelens öfvertagande äfven för en förnyad upplåtelse tid, derest sådan ifrågakomme.

Till berörda statsrådsprotokoll har departementschefen erinrat, hurusom 1899 års Riksdag enligt skrifvelse den 14 maj samma år, i sammanhang med antagande af förslag till lag om ändrad lydelse af vissa §§ i grufvestadgan den 16 maj 1884, för tiden intill nästa lagtima riksdag medgifvit, att Kongl. Maj:t skulle ega åt svenske män, i den ordning Kongl. Maj:t bestämde, mot årlig afgift och under de vilkor i öfrigt, Kongl. Maj:t faststälde, under en tid för hvarje gång af högst tjugu år upplåta

begagnandet af den kronan tillkommande jordegareandel i grufva, med rätt derjemte för den, som erhållit upplåtelsen, att vid upplåtelse tidens utgång ega företräde till jordegareandelens öfvertagande äfven för en förnyad upplåtelse tid, derest sådan ifrågakomme; äfvensom derom att Kongl. Maj:t, som den 20 sistlidne oktober i enlighet med Riksdagens ofvan omnämnda beslut utfärdat lag om ändrad lydelse af vissa §§ i grufvestadgan den 16 maj 1884, tillika genom kungörelse samma dag meddelat närmare föreskrifter angående begagnande af kronans jordegareandel i grufva.

Ofvan omnämnda kungörelse om begagnande af kronans jordegareandel i grufva af den 20 oktober 1899 är af följande lydelse:

»§ 1.

Inmutas fyndighet, belägen å kronojord, som icke under ständig besittningsrätt innehafves eller är till boställe anslagen, skall den kronan tillkommande andel i grufvan genom Konungens befallningshafvandes försorg utbjudas på arrende efter ty i denna kungörelse stadgas.

§ 2.

Utarrendering af kronans andel i grufva skall, der ej särskilda omständigheter föranleda bestämmande af kortare arrendetid, ske för en tid af nitton kalenderår utöfver det, hvarunder arrendet tager sin början. Arrendet skall räknas från den tid, då enligt grufvestadgan kronan senast eger anmäla sig till begagnande af sin jordegareandel.

§ 3.

Kronans andelar i flere grufvor skola under gemensamt arrende upplåtas, der sådant pröfvas lämpligt med hänsyn till kronans fördel och grufdriftens ändamålsenliga anordning.

§ 4.

Arrendeafgiften för kronans andel i grufva skall utgå i penningar och för hvarje kalenderår motsvara viss del af värdet af alla de inmutningsbara ämnen, som under året eller den del deraf arrendet omfattar brutits och uppfodrats ur grufvan; dock att arrendeafgiften, för helt år räknad, icke något år må understiga 25 kronor för hvarje utmål.

§ 5.

Sedan afskrift af mutsedel å fyndighet, som i § 1 afses, blifvit, på grund af 13 § 1 mom. grufvestadgan, ingifven till Konungens befallningshafvande i det län, der inmutningspunkten är belägen, skall Konungens befallningshafvande ofördröjligen låta i allmänna tidningarne och i länskungörelserna tillkännagifva, att kronans andel i grufvan kommer att, i öfverenstämmelse med gällande föreskrifter, på arrende utbudas.

§ 6.

Utbjudande på arrende af kronans andel i grufva skall ske å offentlig auktion, hvilken hålles inför Konungens befallningshafvande. Hafva före auktionen skriftliga, förseglade anbud till Konungens befallningshafvande ingifvits, skola de sålunda inkomna anbuden, sedan det muntliga utropet blifvit med klubbslag afslutadt, öppnas och jemte de gjorda muntliga anbuden pröfvas af Konungens befallningshafvande.

§ 7.

Arrendeauktion, som i § 6 sägs, skall, der ej annat af särskilda omständigheter föranledes, hållas hvarje år under senare hälften af juni månad i fråga om fyndighet, beträffande hvilken afskrift af mutsedeln blifvit till Konungens befallningshafvande ingifven under tiden från och med oktober månad andra året förut till och med derpå följande februari månad, samt under senare hälften af november månad, rörande fyndighet, angående hvilken delgifning af mutsedeln egt rum under månaderna från och med mars till och med september nästföregående år. Har underrättelse, som i 19 § grufvestadgan är föreskrifven, till Konungens befallningshafvande inkommit, föranstalte Konungens befallningshafvande, att arrendeauktion å kronans andel varder hållen tidigast tre och senast fyra månader efter det sådan underrättelse meddelades.

§ 8.

Auktionskungörelse, innefattande upplysning om de i mutsedeln angifna förhållanden och arrendevilkoren samt öfriga nödiga anvisningar,

skall genom Konungens befallningshafvandes försorg senast två månader före auktionsdagen införas i allmänna tidningar och i tidning inom orten äfvensom i facktidning, derest lämplig sådan finnes, samt uppläsas i länets och, såvidt omständigheterna dertill föranleda, jemväl i angränsande fögderiers kyrkor.

§ 9.

Vid arrendeauktion eger Konungens befallningshafvande till arrendator antaga den högstbjudande, som är välfrejdad och i Sverige bosatt svensk undersåte och för arrendevilkorens fullgörande ställt godkänd säkerhet samt icke förverkat arrenderätt till kronans andel i grufva. Konungens befallningshafvande må dock ej antaga annat anbud, än som lyder å minst femtionedelen af värdet af brutna och uppfordrade inmutningsbara ämnen.

Finner Konungens befallningshafvande på grund af särskilda förhållanden skäl förekomma att icke antaga sådant anbud, som nu är sagdt, eller att antaga anbud, ändå att det är lägre, skall han derom göra hemställen hos Konungen.

Ej må någon klaga deröfver, att hans arrendeansbud icke blifvit antaget.

§ 10.

Såsom säkerhet för fullgörande af arrendevilkoren skall för det år, hvarunder arrendet tager sin början, och derutöfver för en tid af minst fem kalenderår, derest arrendet så länge skall fortfara, och högst åtta kalenderår ställas borgen af minst två löftesmän, de der borga en för begge och begge för en såsom för egen skuld och hvilkas vederhäftighet är för Konungens befallningshafvande känd eller behörigen styrkt. Ansvarighet på grund af dylik borgen må icke utsträckas utöfver den tid, för hvilken borgen blifvit ingången.

§ 11.

Är kronans andel i grufva på arrende upplåten, ligge å Konungens befallningshafvandes vårdnad, att vid den tid, då enligt grufvestadgan kronan senast skall anmäla sig till begagnande af sin jordegareandel, allmänt ombud å kronans vägnar, med företeende af arrendeaftalet, gör sådan anmälan.

Har ej arrendeafstal kommit till stånd, skall kronans jordegareandel lemnas obegagnad, der ej Konungen för särskildt fall annorlunda förordnar.

§ 14.

Hvad i denna kungörelse är stadgadt skall ega tillämpning jemväl i fråga om fyndigheter, å hvilka före dess trädande i kraft inmutning erhållits under det i nådiga kungörelsen rörande inmutning å kronojord den 19 augusti 1889 stadgade förbehåll; dock med iakttagande deraf, att tillkännagifvande om förestående utarrendering af kronans andel i sådan fyndighet skall ofördröjligen utfärdas, der afskrift af mutsedeln blifvit före denna kungörelses trädande i kraft till Konungens befallningshafvande ingifven, samt att auktion för utarrenderingen skall, derest afskrift af mutsedeln blifvit före den 1 mars 1899 till Konungens befallningshafvande ingifven, hållas i senare hälften af augusti månad 1900.

Denna kungörelse skall lända till efterrättelse intill nästa lagtima riksdag och sedermera under tid, då Konungen, på grund af Riksdagens förnyade medgifvande, må ega i öfverensstämmelse med nu gällande grunder utarrendera den kronan tillkommande andel i grufva.»

Med anledning af berörda kungörelse har herr *M. Nisser* i en inom Första Kammaren väckt motion (n:o 37) anført, att då grunden för och anledningen till Riksdagens ingripande i denna fråga vore önskan och förhoppningen att kunna tillvinna kronan en rättmätig andel i de fördelar och afkomster, som ett exploiterande af de på dess jordområden befintliga malm- och mineralrikedomar kunde medföra, det låge stor vigt uppå, att de vilkor och stadganden, som af Kongl. Maj:t bestämdes angående »utarrendering af kronans jordegareandel i grufva», så affattades, att en för kronan möjligast förmånlig utarrendering åvägabragtes på samma gång som den hugade spekulanten komne i åtnjutande af en fördel och vinst, som stode i normalt förhållande till de med ett dylikt arrende förbundna risker och kostnader

Första vilkoret härför vore enligt motionärens mening, att den för utarrendering afsedda grufvans *tillvaro* blefve offentliggjord och känd, och

hvilket vore genom bestämmelsen i § 5 af sagda kongl. kungörelse tillgodosedt; men icke mindre viktigt vore, att kunskap meddelades om *hvar* grufvan vore belägen, och detta i så god tid och på ett så tydligt sätt, att eventuella spekulanter lyckades leta rätt på densamma utan att dervid blifva nödsakade anlita inmutarens hjälpsamhet, — hvilken icke alltid kunde vara med säkerhet påräkna, — ty utan en noggrann kännedom om grufvan och dess förhållanden skulle näppeligen någon vilja afgifva ett arrendeanbud.

Det syntes därför, som om i detta hänseende de bestämmelser, hvilka nu först intagits i kungörelsens § 8, borde inflyta redan i § 5, der sålunda såväl kungörelsernas möjligast stora spridning som ock grufvornas möjligast noggranna beskrifning till art, läge m. m. borde iakttagas, hvaremot auktionskungörelsen då endast hade att till dessa föregående meddelanden hänvisa.

§ 7 i kungörelsen innefattade vissa bestämmelser rörande tiden för arrendeauktions hållande, hvilka enligt motionärens förmenande stälde kronan, resp. arrendatorn i sämre rätt än den enskilde jordegaren med hänsyn till bedömandet af en grufvas värde. Enligt § 18 i grufvestadgan skulle nemligen jordegare senast vid utmåls läggande, då malmen enligt § 21 *skall* vara blottad, anmäla sig till begagnande af sin jordegareandel. Genom här stipulerade tidsbestämmelser kunde deremot inträffa — och komme oftast att inträffa — att en arrendeauktion *måste* hållas, innan inmutaren ens haft skyldighet att blotta malmen, och sålunda hvarje möjlighet för en eventuel spekulant att erhålla någon som helst kännedom om malmens art och värde vore utesluten till föga fromma för kronan.

Detta förhållande hade äfven bergmästaren i norra distriktet i sitt till kommerskollegium afgifna utlåtande framhållit och uttalat sig för önskvärdheten af »att arrendeauktion förrättades under tiden mellan utmålsansökningens inlemnande och sjelfva utmålsförrättningen»; och då härtill komme, att dessa i § 7 stipulerade tidsbestämmelser icke stode i god samklang med de i grufvestadgans § 22 gifna föreskrifter rörande tiden för utmåls läggande — en grufva, mutad och delgifven Konungens befallningshafvande i februari 1900 t. ex., skall arrendeauktioneras i juni 1901; men utmålbeläggas först våren 1902 — syntes en omredigering af denna § böra och kunna ske genom en lämplig framskjutning af tiderna för arrendeauktionernas hållande.

I § 24 i grufvestadgan, sådan den lyder enligt lagen af den 20 oktober 1899 stadgades: — — — »Men ej må annan parts eller allmänt ombuds uteblifvande hindra (utmåls-)förrättningens gång — — — — —»,

och slutligen föreskrefves i § 18 af grufvestadgan: — — — »Anmälan om begagnande af jordegareandel skall göras sist vid utmålsläggningen.»

Häraf följde, att om af någon anledning det »allmänna ombudet» föruttede tiden eller försummade dagen för den bestämda utmålsläggningen, hade såväl kronan som arrendatorn för all tid gått jordegareandelen förlustig utan sannolikhet för att kunna återkräfvat hafda kostnader, än mindre de med jordegareandelen förbundna förmåner.

Försigtigheten äfvensom rättvisan syntes därför bjuda, att arrendatorn här blefve berättigad att, om så funnes nödigt, själf sin talan föra och rätt bevaka, hvarför han borde ega dels att af Konungens befallningshafvande utfå sitt arrendekontrakt, så snart han stält den säkerhet, hvarom i § 10 sägs, dels ock att genom samma myndighet i tid underrättas om »när enligt grufvestadgan kronan *senast* skall anmäla sig till begagnande af sin jordegareandel».

För det fall, att både »allmänt ombud» och arrendatorn skulle vid utmålsförrättningen eller annat hit hänförligt tillfälle sig inställa, kunde saken utan svårighet ordnas, för så vidt icke rent af denna »vårdnad» öfverflyttades från Konungens befallningshafvande på arrendator.

Hvad slutligen anginge § 14, syntes den så till vida stå i strid emot det syfte, Riksdagen genom det till »lagen» fogade öfvergångsstadgande tydligt velat betona, som detta senare bestämde: »att utmål å sådana grufvor, som varit underkastade det förbehåll, som i kongl. kungörelsen den 19 augusti 1889 vore sagdt, ej finge läggas tidigare än två år efter den 20 oktober 1899 — under det att här stipulerades, att auktion å sådana grufvor skulle ega rum i senare hälften af augusti 1900, eller mer än ett år före den bestämda utmålsläggningstiden.

Då det icke kunde vara med kronans sanna fördel förenligt, att den ofvan omförmälda arrendeauktionen å dess jordegareandelar skulle hållas några få månader efter det den första kungörelsen derom kommit allmänheten till del; då de utbudna grufvornas antal vore mycket stort (öfver 2,000 stycken inmutningar) och deras läge mycket aflägsat, hvartill komme, att många af dem vore för litet upparbetade för att något omdöme om deras värde skulle kunna gifvas, syntes nödigt vara för tillgodoseende af kronans rätt, att, derest tiden för sagda auktioner icke kunde eller borde uppskjutas, uti den enligt § 8 förestående auktionskungörelsen och der först alla närmare bestämmelser om grufvorna inkomme, det vilkor fastsloges: »att utarrendering emot lägre afgift än $\frac{1}{25}$ af värdet af de i grufva brutna och uppfordrade inmutningsbara ämnen icke må ske annat än vid

eller efter förnyad offentlig arrendeauktion, som hålles i senare hälften af juni månad 1901».

På grund af hvad sålunda framhållits, hemställer motionären, att Riksdagen, om den lemnar sitt bifall till det i Kongl. Maj:ts förevarande proposition åskade, förnyade medgifvandet, måtte dervid anhålla, det tacktes Kongl. Maj:t vidtagna sådana ändrade bestämmelser i kongl. kungörelsen af den 20 oktober 1899 om begagnande af kronans jordegareandel i grufva, som kunde vara egnade att kraftigare befrämja kronans rätt och fördel, särskildt i nu angifna fall.

I en inom Första Kammaren väckt motion (n:o 39) har herr *A. R. Åkerman* på angifna skäl hemställt *dels* att Riksdagen, om den i öfrigt lemnade sitt bifall till det i Kongl. Maj:ts förevarande proposition åskade förnyade medgifvandet, måtte låta detsamma gälla för tiden intill dess af 1901 års lagtima riksdag i frågan fattadt nytt beslut blifvit Kongl. Maj:t meddeladt, *och dels* att Riksdagen, för den händelse herr Nissers ofvannämnda motion, i hufvudsak skulle vinna Riksdagens bifall, måtte medgifva, att Kongl. Maj:ts förberörda kungörelse den 20 oktober 1899 om begagnande af kronans jordegareandel i grufva i allt fall måtte från dag, Kongl. Maj:t bestämde, tillämpas under tiden, intill dess ny kungörelse i ämnet kunde varda af Kongl. Maj:t utfärdad.

Slutligen har herr *C. P. af Burén* i en jernväl inom Första Kammaren väckt motion (n:o 38), jemte meddelande af en i Post- och inrikes tidningar för den 14 mars innevarande år intagen kungörelse angående auktion å arrenderätten till kronans andelar i en stor mängd å kronojord belägna fyndigheter,

då det vore konstateradt, att en stor del af dessa malmer redan nu skulle kunna förädlas inom landet,

då vårt land hittills saknat en jernindustri *i stor skala*, som vi med dessa malmtillgångar och med våra stora tillgångar på obegagnad vattenkraft hade alla förutsättningar att med fördel kunna bedrifva,

då statsutskottet vid behandling af motionen n:o 23, rörande inhemsk tillverkning af jernvägsskenor m. m., ansett, att en sådan industriell verksamhet borde öfverlemnas åt den enskilda företagsamheten, och denna uppfattning blifvit af Riksdagen godkänd,

då det fördenskill otvifvelaktigt vore af största vikt, att kronans andelar i dessa fyndigheter komme i den svenska jernhandteringens händer och icke exploiterades för utlandet i konkurrens med oss sjelfva,

då detta syfte icke kunde med någon grad af säkerhet vinnas, så länge grufvornas jordegareandel ställdes på auktion, samt

då uppehållandet af och utvecklingsmöjligheter för den svenska jernindustrien hade långt större ekonomisk betydelse för landet, än om kronan erhöle några kronor mera på arrenden, som kunde komma i vinningslystna spekulanter's ego, hemställt, att Riksdagen måtte för sin del besluta, att Kongl. Maj:ts proposition angående upplåtelse af den kronan tillkommande jordegareandel i grufva måtte bifallas under vilkor, att be- gagnandet af nämnda jordegareandel *först* hembjödtes jernkontoret och svenska jernverk med masugnsdrift mot ett pris af femtiondedelen af de brutna och uppfordrade inmutningsbara ämnens värde.

Kongl. Maj:ts förslag angående upplåtelse af den kronan tillkommande jordegareandel i grufva, hvilket förslag till alla delar öfverensstämmar med nästlidet års Riksdags i detta ämne fattade beslut, anser sig utskottet böra i hufvudsak biträda. Emot den tidpunkt, till hvilken det föreslagna medgifvandet skulle förklaras skola gälla, eller »intill 1901 års lagtima Riksdag» synes emellertid den anmärkning kunna göras, att, då gifvetvis någon tid måste förflyta från riksdagens början, intill dess förnyadt medgifvande i nämnda afseende kan blifva af Riksdagen lemnadt, tillämpliga bestämmelser, huru i förevarande afseende skall förfaras, komma att under denna mellantid saknas. Genom bifall till det af herr Åkerman i detta afseende framlagda förslag skulle visserligen denna olägenhet komma att blifva afbörd. Utskottet anser dock, att, då en tidpunkt i sådana fall som det nu föreliggande bör utfästas, den hellre bör fastslås till en viss dag på året än, såsom herr Åkermans förslag innebär, göras beroende af en angifven åtgärds utförande. Utskottet anser därför medgifvandet böra bestämmas till tiden intill den 15 maj 1901, hvarigenom trygghet bör vinnas för att ej någon sådan mellantid af ovisshet, som nu antyds, må uppkomma.

I fråga om hvad som bör iakttagas med anledning af Riksdagens beslut om tillgodogörandet af kronans jordegareandel i grufva, sammanfördt beträffande det år 1899 fattade beslutet i ofvan intagna kungörelse af den 20 oktober nämnda år, har utskottet velat erinra, att, då det torde vara af vigt, att vid utbudande till arrende af denna jordegareandel i god tid så fullständiga upplysningar angående fyndigheten som möjligt varda meddelade till underlättande af spekulation och derigenom till framkallande af nöjaktiga arrendebud, det i § 5 af nämnda kungörelse omförmälda tillkännagifvandet om arrendeauktion synes, på sätt herr Nisser nu föreslagit, böra innefatta upplysning om de i mutsedeln angifna förhållanden,

hvilken upplysning enligt ifrågavarande kungörelse först skulle komma att meddelas i den senare uti § 8 föreskrifna auktionskungörelsen.

I afseende å § 7 af berörda kungörelse, hvilken paragraf innehåller bestämmelser angående tiden för ofvan omförmälda arrendeauktioner, har herr Nisser i berörda motion erinrat, att dessa tider lämpligen borde framskjutas och att paragrafen i sådant syfte borde omredigeras, men då utskottet funnit de i paragrafen stadgade tiderna för auktionerna vara väl afvägda, har utskottet icke kunnat biträda motionen i denna del.

Hvad vidare beträffar de i kungörelsen den 20 oktober 1899 intagna föreskrifter, har utskottet ansett sig böra sluta sig till den i herr Nissers förenämnda motion uttalade mening om, att anmälan om användande af jordegareandel, hvilken anmälan enligt grufvestadgan skall göras sist vid utmålsläggningen, bör kunna, i händelse kronans ombud, hvilket denna anmälan i afseende å kronans utarrenderade andel i grufva enligt kungörelsens 11 § åligger, försummar densamma, den då må göras af arrendatorn af jordegareandelen med företeende af arrendekontraktet; och torde härtill vara så mycket större skäl, som ju arrendatorns rätt är af en sådan anmälan på det närmaste berörd.

Hvad härefter angår utarrendering af kronans jordegareandel i fyndigheter, å hvilka inmutning före den 20 oktober 1899 erhållits under det i kongl. kungörelsen rörande inmutning å kronojord den 19 augusti 1889 stadgade förbehåll, skall enligt 14 § af åberopade kungörelse auktion för sådan utarrendering ega rum under senare hälften af augusti månad innevarande år. Den tid, som sålunda lemnas arrendespekulanter för fyndigheternas undersökande och beräklandet af jordegareandelens värde, synes utskottet, i enlighet med hvad herr Nisser i berörda motion jemväl anmärkt, vara alltför knappt tillmätt, helst, på sätt af 7 § i berörda kungörelse framgår, spekulanter å kronans jordegareandel i andra fall alltid förbehållits en hel sommar för undersökningar och vid nu ifrågavarande auktion ett oförlikneligt stort antal jordegareandelar komma att till utarrendering utbjudas. Utskottet anser därför, att, såsom herr Nisser alternativt ifrågasatt, denna auktion bör uppskjutas; och föreställer sig utskottet, att den lämpligen bör utsättas till slutet af nästkommande november månad eller enahanda tidpunkt, som blifvit för sådana auktioner i vissa andra fall bestämd och hvarigenom skälig besinnetid komme att lemnas spekulanter, utan att för stor inskränkning komme att göras i tiden emellan auktionen och utmålsläggningen.

Vidkommande herr Åkermans i ofvan omförmälda motion framställda förslag om förlängning i tillämpningen af ifrågavarande kungörelse af den 20 oktober 1899 intill dess ny kungörelse kan varda utfärdad, har

utskottet icke ansett sig böra förorda detsamma, enär utskottet antager, att, om endast de af utskottet här ofvan ifrågasatta förändringar i samma kungörelse varda af Kongl. Maj:t beslutade, förnyad författning bör kunna utfärdas utan uppskof och inom samma tid, som ett kungörande om den förra författningens prolongation.

Hvad slutligen beträffar herr af Buréns ofvanberörda motion, finner utskottet densamma innebära ett monopoliserande, som hvarken kan anses föranledt af Riksdagens beslut om tillgodogörande af kronans jordegareandel i grufva eller vara förenligt med de åsikter, som numera gjort sig gällande i fråga om öppen och fri täflan å alla verksamhetsområden, hvidan utskottet finner sig böra afstyrka densamma.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt får utskottet, som ansett den här ofvan för dess del angifna uppfattningen i fråga om vissa bestämmelser i den anförda kungörelsen af den 20 oktober 1899 böra vid anmälan om Riksdagens beslut i anledning af Kongl. Maj:ts nu föreliggande proposition för Kongl. Maj:t frambäras, hemställa,

a) att Riksdagen — under uttalande af den mening, att det tillkännagifvande, som på sätt i § 5 af kungörelsen den 20 oktober 1899 om begagnande af kronans jordegareandel i grufva stadgas, skall, sedan afskrift af mutsedel ingifvits till Kongl. Maj:ts befallningshafvande ofördröjligen af Kongl. Maj:ts befallningshafvande införas i allmänna tidningarna och länskungörelserna, bör innefatta upplysning om de i mutsedeln angifna förhållanden samt att vid den tid, då enligt grufvestadgan kronan senast skall anmäla sig till begagnande af sin jordegareandel, förutom kronoombud jemväl arrendator af jordegareandelen må ega att med företeende af arrendeaftalet göra sådan anmälan — må för tiden intill den 15 maj 1901 medgifva, att Kongl. Maj:t må ega åt svenske män, i den ordning Kongl. Maj:t bestämmer, mot årlig afgift och under de vilkor i öfrigt, Kongl. Maj:t fastställer, under en tid för hvarje gång af högst tjugu år upplåta begagnandet af den kronan tillkommande jordegareandel i grufva, med rätt derjemte för den, som erhållit upplåtelsen, att vid upplåtelse tidens utgång ega företräde till jordegareandelens öfvertagande äfven för en förnyad upplåtelse tid, derest sådan ifrågakommer;

b) att Riksdagen må hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes tillse, huruvida den i § 14 af förenämnda kungörelse omförmälda auktion för utarrendering af kronoandel i fyndighet, å hvilken inmutning före den 20 oktober 1899 erhållits under det i kongl. kungörelsen den 19 augusti 1889 stadgade förbehåll, må kunna uppskjutas till senare hälften af november månad 1900;

c) att herrar Nissers och Åkermans förenämnda motioner må anses vara, vid bifall till hvad utskottet i mom. a) och b) föreslagit, besvarade; samt

d) att herr af Buréns omförmälda motion icke må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 4 maj 1900.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.

Reservation

vid punkten b):

af herrar *I. Månsson* och *N. Boström*, som yrkat, att utskottet måtte hemställa,

att det af herr Nisser framställda förslaget i fråga om uppskof med auktion för utarrendering af kronans jordegareandel i vissa fyndigheter icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Det skulle här antecknas, att herr *H. P. P. Tamm* icke deltagit i förestående hufvudtitels behandling inom utskottet.